

Ruimteli*jk*

MONUMENTEN, ARCHITECTUUR, STEDENBOUW en LANDSCHAP in ROERMOND en OMSTREKEN

- *Kijk voor het laatste Ruimte-nieuws op:
www.stichtingruimteroermond.nl*

-
- A nighttime photograph of the Roermond skyline, featuring several illuminated buildings and a prominent church spire, with their lights reflecting on a body of water in the foreground.
- *Stad aan de Maas*
  - *Jazz-City: gaat het swingen?*
  - *Nepomuk ...onbekende heilige?*
  - *Oostenrijkse pareltjes in Roermond*
  - *Regisserende gemeente maakt verkeerde keus*

COLOFON

Ruimtelijk verschijnt viermaal per jaar en brengt nieuws, achtergronden en uiteenlopende opinies rond monumentenzorg, stedenbouw, ruimtelijke ordening en architectuur in Roermond en omgeving. Bestuursbijdragen vallen buiten verantwoordelijkheid van de redactie. Overname van artikelen is toegestaan nadat toestemming is verkregen en als bronvermelding wordt toegepast.

UITGAVE

Stichting Ruimte.
ISSN 1389-2606.

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Lucien Jansen, Marianne Wulms-Hovens,
Chris Roemen, Leonard Fortuin, Hein
Tilborghs, Yvonne de Vries.

REDACTIE-ADRES

Wijershoflaan 31, 6042 NK Roermond,
tel. 0475-350367.

VORMGEVING

Harry Segers www.harrysegers.nl

FOTOGRAFIE

Harry Segers en Chris Roemen.

Coverfoto: Fotoatelier www.fotolart.nl

VERSPREIDING

Per post of eigen bezorgers. Oude nummers zijn beperkt verkrijgbaar op het redactieadres of bij Boekhandel Boom, Neerstraat 31a, Roermond.

ABONNEMENTEN

€ 16,- per jaar, over te maken op
Rabobank 1423.96.680.

Bij meerdere abonnementen op één adres abonnementsprijs in overleg.

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Begijnhofstraat 34, 6041 GX Roermond,
tel. 0475-329936.

BESTUUR STICHTING RUIMTE

Hein Tilborghs (voorzitter),
Leonard Fortuin (vice voorzitter),
Lucien Jansen (secretaris),
Jan Grouls (penningmeester),
Quint Lommen.

SECRETARIAATSADRES

Wijershoflaan 31, 6042 NK Roermond,
tel. 0475-350367.

E-MAIL

info@stichtingruimteroermond.nl.

INTERNET

Reacties op *Ruimtelijk* en het beleid van de stichting kunnen ook via:

www.stichtingruimteroermond.nl

U vindt ons ook op Facebook

DRUK

ARS Grafisch

DE STRAATVEGER

'Straatvegers' komen -als het goed is- overal, en zijn daardoor goed op de hoogte van het wel -en vooral het wee- in een (binnen-)stad. En ze schrijven graag columns. Een van hen veegt in Ruimtelijk 'de vloer aan'.

Het leek er aanvankelijk op dat de resultaten van het onderzoek naar (de schijn) van belangverstengeling die dé wethouder zou hebben gewekt beperkt zou blijven tot een behoorlijke kostenpost van € 500.000,-. Dat er verder niets

leek te veranderen moet worden toegeschreven aan een gebrek aan zelfreflectie, kenmerkend voor alle betrokken partijen en personen. Dat gebrek aan zelfreflectie is overigens niet iets dat alleen in Roermond vastgesteld kan worden, ook de provinciale en landelijke politiek heeft dat gebrek inmiddels gecultiveerd tot een karaktertrek die in alle opzichten verlamdend werkt. En zo groeien burgers en politiek tot een zorgwekkende afstand uit elkaar. Benieuwd hoe hoog, d.w.z. hoe laag, het opkomstpercentage van de landelijke verkiezingen op 12 september a.s. zal zijn!

Maar dan ineens zorgt de provinciale politiek, op zoek naar een nieuwe gedeputeerde voor de VVD na de val van de coalitie met de weinig capabele PVV, voor een aardverschuiving binnen zowel de Roermondse politiek als op het Provinciehuis in Maastricht omdat dé wethouder van Roermond wordt voorgedragen als gedeputeerde. Van dat voorstel moeten ze op het Provinciehuis in Maastricht toch wel zijn geschrokken want het is nog maar een half jaar geleden dat dé wethouder van Roermond daar afscheid heeft genomen als lid van de Provinciale Staten. Ik heb me laten vertellen dat er drie dagen feest is gevierd omdat ze die luis in de pels nu eindelijk kwijt waren! Komt hij nota bene zo'n beetje als hoogste baas weer terug!

Wie het onderzoeksrapport van de commissie Sorgdrager goed leest kan alleen maar concluderen dat deze overstap eigenlijk niet kan. Als bestuurder moet je integer zijn, maar het rapport toont aan dat dé wethouder van Roermond jarenlang de schijn van belangenverstengeling heeft gewekt en dat er in een aantal gevallen zelfs sprake is geweest van daadwerkelijke belangenverstengeling. Dat daarbij geen grote sommen geld zijn gestroomd van een projectontwikkelaar naar dé wethouder betekent nog niet dat hij daardoor wel integer is. Je bent integer of je bent het niet en in dit geval is vastgesteld door objectieve buitenstaanders dat dé wethouder niet integer is. Daar doen zijn grote verdiensten voor de economische ontwikkeling van Roermond helemaal niets aan af. Burgers hebben recht op integere bestuurders en zodra dat niet zo blijkt te zijn kunnen die bestuurders alleen maar opstappen.

Mocht dé wethouder van Roermond benoemd worden tot gedeputeerde dan ontstaat er volgens staatsrechtgeleerden een situatie die onwenselijk is. Immers, deze gedeputeerde is ook lid van de Eerste Kamer en dat wordt gezien als een onwenselijke combinatie.

In het verlengde daarvan ontstaat er overigens ook een praktisch probleem doordat Gedeputeerde Staten en de Eerste Kamer altijd op dinsdag vergaderen. De vergaderdag veranderen is niet zo voor de hand liggend als het lijkt omdat met name binnen de Provincie veel interne procedures zijn gebaseerd op de dinsdag als vaste vergaderdag van Gedeputeerde Staten.

Blijft over de opvolging van dé wethouder. Dat de VVD-Roermond nog steeds wordt gekenmerkt door weinig zelfreflectie blijkt uit een aantal van de namen die in dit verband worden genoemd. Veel tijd om zich in te werken zal de nieuwe wethouder waarschijnlijk niet krijgen, dus kennis van de portefeuille zal hij of zij zeker moeten hebben. Maar doorslaggevend lijkt me dat de desbetreffende persoon integer moet zijn.

Stad aan de Maas

Tekst: Hein Tilborghs

Roermond, stad aan de Roer. Maar ook stad aan de Maas. Dat is niet altijd zo geweest. In de verre middeleeuwen is de bedding van de rivier verlegd naar waar deze nu stroomt. Het heeft Roermond tot een stad aan het water gemaakt. Het water heeft Roermond welvaart gebracht.

In de middeleeuwen dreven molens in de Roerdelta de volmolens aan. Spinnen en weven was huisarbeid, daarna werden de lakense stoffen gevold, dat wil zeggen dichter en zwaarder gemaakt. Het spoelen van de stoffen gebeurde in het verlengde van de huidige Steegstraat (Puijlegats) waar toen nog de Roer stroomde. Na

de stadsbrand van 1554 verviel de lakenindustrie snel. Maar de Maas werd een belangrijke levensader. Uit de Ardennen kwam in grote vloten het hout dat deels gebruikt werd voor de woningbouw en deels verder werd getransporteerd. Ook de wijnhandel bloeide. In 1579 telde de stad maar liefst 62 wijnhandelaren - een derde van de inkomsten van de stad was afkomstig van de accijns op wijn - en veel van deze wijn werd, via de Maas, naar het noorden verscheept.

Na de Franse tijd bloeide de industrie in Roermond op. Het gebied van de Roerdelta werd weer een centrum van bedrijvigheid vanwege de waterkracht van de Roer. Er was textielindustrie, maar ook een papierfabriek (Burg-hoff), zware metaalindustrie. In en rond de Roerdelta kwamen verffabrieken (de blauwververij die later Akross werd en, boven de Hambeek, een roodververij). Door de Roerdelta en

zijn ligging aan de Maas was en bleef Roermond een stad die veel van haar welvaart dankte aan het water. Dat bleef nog lang zo, ook toen de stoommachine, de spoorweg en elektriciteit veel van de rol van het water begonnen over te nemen.

In 1940 was de Roerkade nabij de Stenen Brug nog volop in gebruik als laad- en losplaats. Er was een haven in de Hambeek voor de Zuid-Nederlandse emballagefabriek en een betonmaatschappij. De Steelhaven, nu een botenopslag, was de haven voor de ECI en houthandel C van Esser en dan was er nog de Maashaven, 450 meter lang.

Veel van de industrie verdween, maar opnieuw gaf de Maas een impuls aan Roermond toen de grindwinning een grote vlucht nam. In 1967 werd de Willem-Alexanderhaven geopend. Bij die gelegenheid werd het beeld van Dolf Wong, het Meisje met de Meeuwen, onthuld. Het verzinnebeeldde het nieuwe elan en de dynamiek die de Maas aan de stad moest gaan geven. Niet meer in de eerste plaats als transportweg maar nu als bron voor grondstoffen, nodig voor de bouwsector, wegen en viaducten.

Inmiddels is er enorm veel veranderd. In het gebied van Roerdelta zijn nog slechts enkele relictten uit de industriële tijd over. Het machtige ECI-complex wordt nu omgebouwd tot een cultuurfabriek en eromheen is woningbouw gepland. De grote loodsen

van houthandel Esser in de Voorstad hebben ook al lang hun functie verloren. Het landschap rond Roermond is onherkenbaar veranderd en waar ooit glooiende akkers en weilanden lagen, zijn nu de badkuipen van de afgravingen te vinden, afgravingen die vaak het karakter hadden van roofofbouw.

De Maas en de Roer hebben de stad vaak geteisterd met wateroverlast. Men moest ermee leven maar trof wel maatregelen, bijvoorbeeld door transformatorhuisjes hoger te bouwen. De Maas is intussen getemd en de kans op overstromingen is een stuk kleiner geworden. Roermond krijgt een andere relatie met de Maas. Wonen aan de Maas, vroeger niet vanzelfsprekend, is een aantrekkelijke optie geworden. Aan de Maaskade zijn nu al appartementen van allerlei prijsklassen te vinden, in Roerdelta komt woningbouw, nabij de Willem-Alexanderhaven wordt Jazz-City ontwikkeld, een multifunctioneel gebied met allerlei vormen van woningbouw. Aan de andere kant van de Maas wordt het Nautisch Kwartier ontwikkeld met drijvende woningen.

Het Midden-Limburgse plassengebied, het grootste van Nederland, ontwikkelt zich tot een groot watersportgebied. De toeristische bestedingen zullen de Roermondse economie een grote impuls kunnen geven. Weer zal de Maas een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de economische bloei van de stad. Inderdaad, Roermond, stad aan het water. Of eigenlijk toch meer waterstad?

INHOUD

Cover: Foto skyline Roermond.

2 Colofon: De Straatveger.

3 Stad aan de Maas.

4 Jazz-City: gaat het swingen?

5 Johannes van Nepomuk: onbekende straatheilige van Roermond.

7 De Weerd en Hatenboer en Gedaantewisseling pand in Ool.

8 Oostenrijkse pareltjes in Roermond.

10 Regisserende gemeente maakt verkeerde keuze.

13 Korte berichten en meer...

16 Op de Rol 'Lopende zaken'.

Tekst: Hein Tilborghs

Appartementen met een groots uitzicht op water en groen. Een mogelijkheid om aan te meren met een boot. Brede oevers. Compact maar toch niet helemaal volgebouwd. Dat zijn de eerste indrukken als je kijkt naar de schets

kan wel de gedachten mee bepalen. Het zou goed zijn als niet alleen de planologische en bouwkundige componenten in de inspraak komen, maar ook de sociale component. Er komt hier immers een nieuw stuk Roermond bij. En de stad is van ons allemaal. Toch? Het gebied aan de andere kant van de

vermijden en weten zij een swingend stadsdeel te creëren. Of dat gaat lukken? Wat absoluut noodzakelijk lijkt is dat de toegang ernaar toe uitnodigender wordt gemaakt. De tunnel onder de N293 moet echt op de schop. En dat geldt ook voor de publieke ruimten bij het nieuwe stadskantoor.

In het plan was iets van een voetgangersbrug voorzien tussen Jazz-City en de Stadsweide. Het laatste nieuws is dat deze er, vanwege de kosten, waarschijnlijk niet komt. Dat is jammer, want deze

Jazz-City:

van Jazz-City. Iedereen weet dat er tussen het Outletcenter en de Arloflat iets staat te

gebeuren, maar wat men in gedachten had, wist eigenlijk niemand. Bijgaande schets geeft een beeld hoe het zou kunnen worden, maar of het zo zal worden, is nog lang niet zeker. Gedacht wordt aan een hotel (op de kop) en één of meer toeristisch-recreatieve voorzieningen, bedoeld om de vier miljoen bezoekers van het Outletcenter – dat daar eveneens uitgebreid zal worden – wat ander vertier te bieden.

Krijgt Roermond er een swingend stadsdeel bij? Met plaats voor wonen, bedrijvigheid en recreatiemogelijkheden, waar het goed toeven is? Dat valt uit de schets niet af te leiden. Maar zij

gaat het Swingen?

N293 hangt er nu een beetje los bij. De creatie van Jazz-City is een mogelijkheid om dit gebied nauwer op de stad te doen aansluiten. Dat wordt nog een hele klus. Want wat er tot nu toe is gerealiseerd, stemt niet vrolijk. Via een naargeestige onderdoorgang bereik je nu een weinig sfeervol binnenplein. Als het Outletcenter dicht is, 's avonds, hangt er een naargeestige sfeer. Bezoekers voor de bioscoop en het casino verdwijnen zo snel mogelijk naar binnen. Als je een ommetje wilt maken, is dit niet de eerste plek waar je aan denkt om naartoe te gaan. Hopelijk slagen de plannenmakers erin om deze sfeer in Jazz-City te

zou de toegang naar het natuurgebied en rustiek gelegen etablissement van Mijnheerkens beter kunnen ontsluiten. Om daar te komen, moet je nu eerst door een onaantrekkelijk industriegebied heen. Maar waarom niet gedacht aan een voetveer zoals je die veel in Noord-Holland ziet? Daar zetten voetgangers en fietsers zichzelf over. Zelfbediening dus, puur handwerk. Wandelaars en fietsers kunnen voor extra levendigheid zorgen in Jazz-City. Dat kan ertoe bijdragen dat dit nieuwe gebied geen doodse uithoek van de stad wordt. Want dat zou doodzonde zijn.

Johannes van Nepomuk: onbekende straatheilige van Roermond

Tekst: Hein Tilborghs

Foto's: Harry Segers

Roermond is de stad van Christoffel. Hij prijkt op de enige kathedraal ter wereld die zijn naam draagt (denken wij in Roermond). Op straatniveau is Nepomuk hem verre de baas. Hij is, net als Christoffel, een waterheilige en heeft ook in de stad Roermond en haar buitengewesten, duidelijke sporen achtergelaten. Voor wie het wil zien tenminste. Hij heeft echt geleefd (ca. 1337-1393), wat lang niet zeker is van Christoffel.

Sexy heiligen

In Zuid-Duitsland, Bohemen en Oostenrijk zie je ze vaak: heiligenbeelden op of bij een brug. Deze waren bedoeld ter bescherming tegen onheil. In onze contreien zie je dat veel minder. Maar Roermond heeft zo'n heiligenbeeld in Swalmen. Toen daar, rond 1723, de stenen brug gebouwd werd, was dit mogelijk door de financiële steun van de heer van dat moment, de Habsburgse keizer Karel VI. De aangewezen beschermheilige stond daarmee vast. Johannes (van) Nepomuk was namelijk een van de beschermheiligen van de

Habsburgers, vooral de vrouwelijke kant van deze dynastie was erg op hem gesteld. Misschien is Nepomuk wel een van de meest sexy heiligen. Hij was de biechtvader van de beeldschone koningin Sophie die door haar jaloerse echtgenoot, koning Wenzel IV (1376-1400), gevangen was gezet, verdacht van overspel. De koning wilde weten wat zij voor zondigs had gebiecht maar Nepomuk wilde daarover helemaal niets kwijt. De tirannieke koning probeerde hem door gruwelijke martelingen aan de praat te krijgen en

toen dat niets opleverde werd Nepomuk, geboeid aan handen en voeten, in Praag van de beroemde Karelsbrug gegooid en zo verdronk hij in de Moldau. Centraal op de brug staat nu zijn beeld. Eeuwenlang heeft het pelgrims aangetrokken maar pas in 1729 werd hij heiligverklaard. Priesters die ter dood werden veroordeeld – ook toen waren het niet allemaal heilige boontjes – stierven door verdrinking.

Het beeld van deze brugheilige in Swalmen is uniek voor Nederland. Het is ook bijzonder door zijn plaats. Gebrui-

kelijk is om beelden te plaatsen aan de zogenaamde benedenstroomse kant van de brug (zoals in Praag). In Swalmen staat het echter aan de kant waar het water vandaan komt. Honderd jaar later is een nieuw beeld geplaatst en in 1945 werd de brug opgeblazen. Rond 1950 is het huidige beeld geplaatst. Het is gemaakt door K. Zimmerman.

Nepomuk is overal

Nepomuk was altijd de bewaker van het biechtgeheim (vinger op de mond), maar hij is ook de patroon

van de schippers en iedereen die met water te maken heeft. Bovendien is hij beschermheilige tegen de gevaren van het water zoals overstromingen. Dat is misschien een van de redenen voor de bouw, in 1783, van een devotiekapel in Ool aan de Maasstraat nabij de vroegere veeroversteek over de Maas naar de plek waar nu Oolderhuuske ligt ("Bie Ool euver"). In 1926 zou het beeld bij een overstroming door het water zijn meegesleurd. In het kapelletje staat een replica uit 1987, terwijl het origineel nu te vinden is in de kerk van Herten. De buurtvereni- [Vervolg blz. 6](#) >

ging van Ool, opgericht in 1947, draagt nog altijd de naam van deze heilige.

Nepomuk duikt nog op veel meer plaatsen op in Roermond. Hij is bijvoorbeeld te vinden in een van de ramen van de kathedraal. En in de kerk van Swalmen is een kapel aan hem gewijd.

In de rest van onze regio vertoont de heilige zich niet zoveel in het openbaar. Van de straat af gezien is hij nog wel te ontdekken in Thorn (kapel en

Nepomuk, glas in loodraam in de Kathedraal. Glas in lood is van Max Weiss

gevel), Ittervoort (gevel), Woudrichem (Nepomucenuskerk) en Wittem (kloostergevel). In België en Luxemburg is zijn beeld te vinden op bruggen in Brugge, Kortrijk, Malmedy en Vianden. Maar wie echt Nepomukken wil zien moet toch naar 't zuiden van Duitsland, Tsjechië, Slowakije, Oostenrijk en Zuid-Polen.

Leuk om te weten: wereldwijd gezien komt het beeld van Maria het meest voor in het straatbeeld, daarna volgt dat van Nepomuk. Zoekt men een beeldje van Nepomuk voor thuis, dan blijken die moeilijk te vinden, in tegenstelling tot beeldjes van Maria, Theresia, Antonius enzovoort. Nepomuk is dus een echte straatheilige. En die is fier aanwezig in Roermond. Is Nepomuk toch niet een beetje een rivaal van

Christoffel?

Een veelzijdig man

Jan Nepomucký (Johannes Nepomuk, Nepomucenus) werd omstreeks 1347 geboren in Pomuk. (Die plaats is in een oorlog verwoest, naast de puinhopen bouwde men toen Nepomuk.) Na zijn jeugd werd hij naar Praag gestuurd om er verder te studeren. Verblijvend in de bisschoppelijke huishouding kreeg hij een opleiding tot notaris. Dit was het begin van een ongebruikelijke carrière voor een niet-adellijke persoon. Reeds in 1374 wordt hij 1e notaris van de bisschoppelijke kanselarij. In 1380 ontvangt hij zijn priesterwijding en wordt secretaris van de bisschop en altaarpriester in de St. Vitus-kathedraal. Zeven jaar later promoveert hij tot doctor in het kerkelijk recht in Padua. Rond 1390 is hij aartsdiaken van Zatec en vicaris van de St. Vitus-kathedraal om een jaar later ook tot voorzitter van de kerkelijke rechtbank benoemd te worden. In 1393 wordt hij vicaris-generaal van het (dan inmiddels) aartsbisdom Praag. In deze functie komt hij in conflict met de koning over de benoeming van de abt van het klooster van Kladruby. Wenzel IV probeerde zijn macht binnen de kerk te vergroten om een deel van de rijkdommen te vergaren, nodig voor zijn buitensporig leven. Maar het plan om "zijn mannetje" als abt te benoemen wordt door een snelle actie van Nepomuk verijdeld. Dit leidt tot een hoog oplopend conflict tussen de twee, waarbij Nepomuk zelfs gefolterd wordt en in de Moldau verdronken. Dit is de historische versie, het bekende verhaal van de biecht is waarschijnlijk, zoals vaak bij heiligenverhalen, een verdichtsel.

Stedenband met Nepomuk

De vroegere gemeente Swalmen had sinds 1992 contacten met de gemeente Nepomuk, de geboorteplaats van Johannes, in Bohemen (Tsjechië). Deze stedenband is overgaan naar Roermond. Het is de enige stedenband die Roermond heeft. De Stichting Swalmen-Nepomuk ondersteunt deze. In het voorjaar van 2011 heeft een delegatie uit Roermond met de burgemeester nog een bezoek gebracht aan Nepomuk.

Putbeeld en putgenootschap

Roermond telde in vroeger jaren minstens dertig openbare drinkwaterpompen. Door schaalvergroting en stadsvernieuwing zijn in de jaren

zestig van de vorige eeuw veel van deze pompen verdwenen. Nu staan er nog in de Neerstraat (met bovenop een Christoffelbeeldje), Voorstad en op het Munsterplein. Deze laatste pomp is in 1936 door de putmeester aan de gemeente overgedragen, die de pomp plaatste in een grasperk op het Munsterplein. Aanvankelijk stond deze pomp sinds 1751 in de Steegstraat, dicht bij de hoek met de Venlosepoort. Het is de Johannespomp. In de voet is de tekst "ConCorDes eLegere IoanneM" gebeiteld, oftewel: de eendrachtige putgenoten hebben Johannes (Nepomucenus) als patroon gekozen. Er is nog een putgenootschap, nu vooral een buurtvereniging, die de naam van Nepomuk draagt (samen met die van de heilige Bruno). Deze organiseert jaarlijks in mei een zogenaamde putprocessie naar kapel In het Zand.

Met dank aan Pieter Bosman, Alphen aan den Rijn, Nepomuk-kenner.

Nepomuk-pomp op het Munsterplein

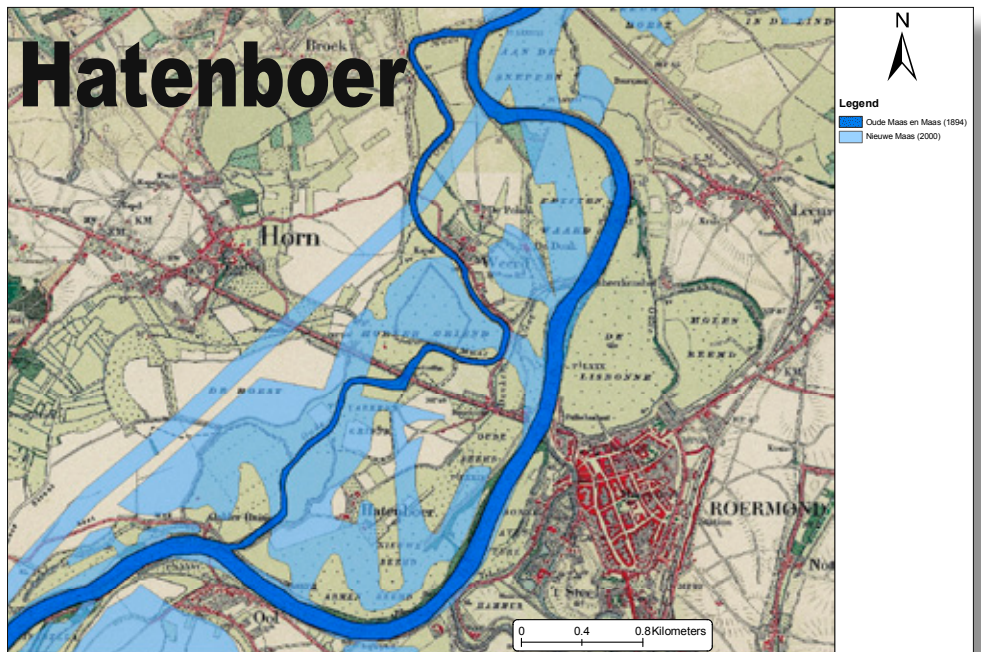
De Weerd en Hatenboer

Tekst: Hein Tilborghs

De Weerd en Hatenboer behoren van oudsher tot het grondgebied van Roermond. Het gebied is nu, op wat kleine stukken na, herschapen tot een stel grillig gevormde waterplassen. Toch is er iets gekk mee. Want het gebied ligt aan de andere kant van de Maas. Het is altijd heel vanzelfsprekend geweest om natuurlijke barrières als grenzen te nemen. Dat was ook in Midden-Limburg zo. De Roer, beter gezegd de Hambeek, die vroeger de oude Roer werd genoemd, bijvoorbeeld vormde de natuurlijke grens met de vroegere gemeente Herten. En ook richting de grens met Duitsland was de Roer, nog niet zo heel lang geleden, de begrenzing van de oude gemeenten Vlodrop en Sint-Odiliënberg aan de ene kant en Melick en Herkenbosch aan de andere kant.

Tegenwoordig speelt dat niet meer zo. Maar bij de laatste herindeling in onze contreien werd tegen de samenvoeging van Maasbracht en Wessems wel als bezwaar opgeworpen dat beide gemeenten op verschillende oevers van de Maas lagen. Het heeft de samenvoeging niet tegengehouden.

Hoe kan het dan dat De Weerd en Hatenboer, aan de andere kant van de Maas, wel bij Roermond horen? Het wordt duidelijk als je bedenkt dat De Maas in de Middeleeuwen helemaal niet langs Roermond maar veel meer aan de kant van Horn stroomde. Die gronden daar behoorden toen 'dus' toe aan Roermond.

In donker blauw de verlegde Maas (breed) en een oudere Maastak (smal). In lichtblauw de huidige Maasplassen en het Lateraal kanaal.

In de periode van 1338- 1342 werd de Maasbedding, met toestemming van de graaf van Horn, verlegd naar Roermond dat graag de handel naar zich toe wilde trekken. En tol heffen. De Weerd en Hatenboer kwamen daardoor aan de verkeerde kant te liggen maar het gebied bleef Roermonds.

De oude bedding met water bleef en ouderen kunnen nog over de oude Maas verhalen. Maar de afgravingen hebben daarvan nu alle sporen uitgewist. Bij de herindeling van 1991 is de grens van Roermond verlegd. Toen werd het Lateraal kanaal de grens met Horn en Beegden. Vanaf toen behoort het gebied van Oolderhuuske dat eerst onder Beegden viel, tot Roermond. Net als Herten.

Gedaantewisseling...

Copyright © CARRERAS VAN DAAL
ir. M.W. van Daal - E. Carreras Giralt

De Maasstraat in Ool (Herten) ademt de sfeer van vroeger tijd. Oude herenhuizen, lage boerderijen. En het kapelletje van Nepomuk op een klein pleintje (zie hierover elders in dit blad). Het aanzien gaat veranderen. De woning achter het historische kapelletje zal een gedaanteverwisseling ondergaan. Zie bijgevoegde illustratie waarop oud en nieuw zijn samengevoegd.

Over het resultaat kan verschillend worden gedacht. Schrijver dezes vindt de aan- en opbouw een geslaagd voorbeeld hoe je van een oud pand iets nieuws kunt maken, zonder het karakter van het oorspronkelijke pand te zeer aan te tasten. Anderen zullen het maar niks vinden. Over smaak valt niet te twisten.

Maar waarom deze transformatie op deze plaats? Het is een historische plek aan de Maasstraat en het 'oude' karakter daarvan wordt wel aangetast. Erg? Ook daar kun je over twisten. Eigenlijk wel jammer dat Ool geen beschermd dorpsgezicht is. Dan was misschien toch wat langer nagedacht over de omgevingsvergunning (bouwvergunning). Nu kan dat niet meer. De vergunning kon daarom, zonder toetsing op dit punt, al worden afgegeven. (HT)

Oostenrijkse pareltjes in

Tekst: Yvonne de Vries

Foto's: Harry Segers

Er zijn in Roermond Oostenrijkse pareltjes te vinden: huizen uit dat land. Ze vallen op door het bouw materiaal, de kleur, en het vele groen. Het zijn prefab-woningen, allemaal direct na de oorlog gebouwd, maar uniek van kwaliteit. Hoe zijn deze Oostenrijkse huizen in Roermond terechtgekomen?

Algemene historie

In het kader van de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog werden door de Nederlandse regering allerlei middelen gezocht om de woningnood op te lossen. Men was op zoek naar kant-en-klare prefab-woningen, die snel konden worden gebouwd. In Engeland werden zogenoemde Maycretewoningen aangekocht: betonnen systeembouwwoningen die in Roermond vooral werden geplaatst in het Vrijveld. Het woord maycrete was een samentrekking van de naam van de ontwerper (Maybeck) en het Engelse woord voor beton (concrete). In Roermond werd trouwens niet gesproken van "maycrete" maar van "margrietwoningen". Ook in Zweden werden prefab-huizen aangekocht. Deze huizen vallen echt onder de categorie noodwoningen; het waren rijen van vijf of meer woningen onder een schuin dak. In Roermond is dit type woningen niet gebouwd.

Een andere oplossing was de aankoop van houten Oostenrijkse woningen, zo'n 800 in totaal voor heel Nederland. Deze huizen zijn wel in Roermond gere-

aliseerd. Het ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw stuurde via de provinciale directies van de Volkshuisvesting een brief hierover naar gemeentebesturen in de getroffen gebieden. Gemeenten met veel oorlogsschade konden hierop inschrijven.

De Oostenrijkse woningen waren niet goedkoop. Ze kostten tussen de fl. 10.000,- en fl. 15.000,-, exclusief de bouwgrond. Mogelijkheden om een en ander te financieren werden geboden door het zogeheten clearingsysteem. Bepaalde landen hadden hun betalingen naar het buitenland beperkt. Gelden hiervan werden gestort bij een centrale instantie (het clearingsinstituut). In de handelsbalans ervan dienden waarden aan import en export gelijk te zijn. Tegenover aan Oostenrijk geleverde goederen stonden onder meer de door Oostenrijk geleverde woningen. De import van de houten woningen was dus een ruil en zeker geen geval van Wiedergutmachung.

Bouwtechnische informatie

In Oostenrijk werd door meerdere gespecialiseerde bedrijven gewerkt aan de realisatie van de houten prefab-woningen, die overigens volledig waren toegesneden op de Nederlandse wensen en mogelijkheden. Thermobaugesellschaft G.m.b.H. in Wenen en Thermobau Holland in Den Haag werkten samen om het ontwerp meer aan de Nederlandse normen te laten voldoen.

Maar simpel was het niet. Gemeenten hadden bouw kavels, maar zij moesten ook investeren in het bouwrijp maken

van de grond, het op metselen van de fundering, de aanleg van riolering. Daarnaast was er enorm veel schaarste aan glas en dakpannen; deze materialen moesten door Nederland zelf worden geleverd.

Nederlandse aannemers bouwden de fundamenteën, de schoorstenen en de

Roermond

schuur of garage in steen. De huizen in het zuiden van Nederland hadden vaak een kelder.

Bij de besluitvorming rezen ook nog andere vragen. Konden de Nederlandse aannemers ook in hout bouwen? Waren de huizen geschikt voor het Nederlandse klimaat? Werd het materiaal compleet en onbeschadigd aangeleverd?

De woningen werden tussen 1946 en 1948 in onderdelen per trein aangevoerd. Twee wagons waren er nodig om het materiaal voor één woning te vervoeren.

De huizen bleken bijzonder degelijk; ze vallen echt niet onder de categorie noodwoning.

Oostenrijkse woningen in Roermond

Op 22 november 1946 bericht de Maas- en Roerbode dat Limburg voorlopig 320 Oostenrijkse woningen krijgt, Gelderland 110, Noord-Brabant 230 en Zeeland 110.

Op 20 november 1947 keurt de gemeenteraad van Roermond een voorstel goed om fl. 100.000,- krediet te verlenen om vijf woningen te bouwen op een perceel haaks gelegen op de Parklaan, sectie C no. 3214. Dit gebeurt in het kader van de financieringsregeling wederopbouw. Later zal dit gebied de Pater Bleyslaan gaan heten: de enige straat in Roermond met alleen maar Oostenrijkse woningen. Uiteindelijk zijn er in Roermond twintig woningen gerealiseerd: acht aan de Muggenbroekerlaan, twee aan de Parklaan, acht aan de Pater Bleyslaan, een aan de Dr. Philipslaan, en een aan het Mgr. Schrijnenplein.

De woningen werden op ruime percelen gebouwd vanwege het brandgevaar. De ligging met veel groen erom heen maakt de huizen nog steeds bijzonder populair. Voor die tijd waren deze huizen luxueus. Zo had ieder huis op de tweede etage een ruime badkamer en een ouderslaapkamer met vaste wastafel. Daarnaast waren de huizen voor Nederlandse begrippen super geïsoleerd, compleet met dubbele ramen! De gemeente Roermond besteedde de verhuur en het onderhoud uit aan bouwvereniging St. Jozef.

Rond 1970 werden de huizen te koop aangeboden, allereerst aan de huurders. Niet alle huurders maakten van dit

aanbod gebruik. Maar er waren er veel die wel kochten. De eigenaars gingen de woningen vervolgens aanpassen aan de eisen van de tijd: keukens uitbouwen, dakkapellen aanleggen, nieuwe ramen aanbrengen. Gelukkig is in Roermond het karakter van de buurt goed bewaard gebleven. Elders in Nederland zijn voorbeelden te vinden van totaal verbouwde huizen die in niets meer herinneren aan de oorspronkelijke woning.

Herinneringen aan de jaren 50

De Oostenrijkse buurt in Roermond was in de jaren 50 bijzonder kinderrijk. Veel gezinnen telden vier of meer kinderen. Omdat er rondom de huizen veel speelruimte was, hebben alle bewoners van toen enorm fijne herinneringen aan deze huizen.

Wat is de reden hiervoor? Een van de bewoners: "Waarom? Het is de sfeer, de isolatie, het aparte kleine kamertje, de kelder, het vrijstaande huis, de innovatieve bouwwijze voor die tijd, de rust die de buurt uitstraalt. Net een vakantieparkje. Wonen in een dorp, maar toch in de stad."

Veel kinderen die hier opgroeiden gingen later in het huis van hun ouders of in een andere Oostenrijkse woning wonen. Iet Dieteren-Ramakers en Git Heltzel-Janssen deden dat, onder anderen.

Git Heltzel-Janssen wilde niets liever dan gaan wonen in het huis van haar ouders. Ze werd in 1958 geboren in een Oostenrijkse woning aan de Parklaan. "Mijn ouders verhuisden in 1957 van

een bovenwoning aan de Kapellerlaan naar dit huis aan de Parklaan. Mijn twee oudere broers waren er toen al, maar ik ben hier geboren. Dat hoor je niet vaak he, dat iemand nog in zijn geboortehuis woont.

Een kleine rondvraag onder bewoners van de Oostenrijkse woningen aan de Kapel, leert dat het woongenot in de buurt groot is. Niet alleen nu, maar ook al in de jaren 50. Ik heb altijd enorm fijne herinneringen gehouden aan deze huizen, dus toen we dit huis konden kopen, was dat eigenlijk een droom die uitkwam."

Gits huis aan de Parklaan was destijds een modelwoning. Dit is nog goed te zien aan mooie details, die gelukkig bewaard zijn gebleven: de fraai opgemetselde schoorsteen en de balkconstructie in de woonkamer.

Git: "Zo'n houten Oostenrijks huis past als een warme jas!"

Maar zoals zo vaak: het ensemble van deze huizen maakt het een onvervangbaar geheel!

Met recht een pareltje voor Roermond.

Geraadpleegde literatuur:

- De Vlissingse Houtkust, Geschiedenis van de Oostenrijkse woningen in Vlissingen, 2006, isbn 90-9020544-6.
- Oostenrijkse Woningen, scriptie van Coen van Benthum.

Ook op internet is informatie te vinden op www.oostenrijksewoningen.nl

Met dank aan de familie Dieteren-Ramakers en de familie Heltzel-Janssen voor hun medewerking aan dit artikel.

Tekst: Lucien Jansen en Leonard Fortuin

Foto's: Harry Segers

Onlangs heeft het College van Burgemeester en Wethouders 48 duizend euro uitgetrokken voor een onderzoek naar de toeristische mogelijkheden rond de Kapel in 't Zand. Op kleine afstand van elkaar liggen daar immers enkele monumenten: het Kruiswegpark, de Kapel zelf, de Kerpelse Meule, en de Oude Begraafplaats. Je zou verwachten dat ook het gebouw waarin de Alfonsusschool momenteel (nog) is ondergebracht een monumentale status heeft, maar dat is niet het geval. En dat is te merken. Terwijl de genoemde monumenten aan de Kapel voor en na worden opgepoetst, staat de school te

verpieteren.

Het karakteristieke, beeldbepalende pand aan de Herkenbosserweg is jarenlang zodanig en systematisch verwaarloosd dat er op den duur wel een situatie moet ontstaan waarin nieuwbouw goedkoper wordt dan renovatie. De gemeente Roermond gaat daarbij niet vrijuit. Hoe is het zover kunnen komen?

Kerntakenboek

Ook de gemeente Roermond zal in de komende jaren niet ontkomen aan bezuinigingen. Hoe dat gerealiseerd gaat worden, is nog niet helemaal duidelijk, maar in de discussies wordt uitgegaan van een totale besparing van 10.408.500 euro tot 2015. Door de bezuinigingen die de rijksoverheid aan de gemeente gaat opleggen zou dit bedrag nog verder kunnen oplopen. Ook het onderwijs ontkomt niet aan de besparingen. Op de huisvesting van primair en voortgezet onderwijs moet (voorlopig) 350.000 euro worden bespaard.

De manier waarop die bezuinigingen worden doorgevoerd, waar veel en waar weinig op moet worden bespaard, laat de rijksoverheid voor een groot gedeelte over aan de gemeente, die wordt gezien als de "eerste overheid."

In het zogenaamde "Kerntakenboek" dat u kunt nalezen op de site van de gemeente Roermond bij de agenda

van de raadsvergadering van 25 juni 2011, is vastgelegd welke kerntaken de gemeente blijft uitvoeren en welke ombuigingen er zullen worden uitgevoerd om het bezuinigingsbedrag te realiseren. Daarbij is gekozen voor een toekomstscenario waarin meer regelbevoegdheid wordt overgedragen aan betrokken organisaties, de markt en de participerende burger, en waarbij de gemeente de taak van "regisseur" krijgt.

Wat is nou de uitkomst van de "kerntakendiscussie", voor wat betreft de huisvesting van de scholen?

Onderwijshuisvesting

Via de algemene uitkering uit het gemeente-

fonds ontvangt elke gemeente een vergoeding voor de huisvesting van scholen in die gemeente. Deze taak is bij wet aan de gemeente opgedragen. Investeren in de huisvesting

huisvesting van scholen, is het ministeriële streven om basisschoolleerlingen zo lang mogelijk onderwijs aan te bieden op een reguliere basisschool en dus zo min mogelijk door te verwijzen naar het speciaal onderwijs. Daardoor zal het aantal scholen voor speciaal onderwijs in de toekomst afnemen.

Spreidingsplan

Op grond van de bovenstaande feiten keurde de gemeenteraad op 11 februari 2010 het spreidingsplan primair onderwijs goed. In dat spreidingsplan is o.a. vastgelegd dat de

Sint Alfonsusschool aan de Kapel zou worden gerenoveerd. Een jaar later werd er echter al een streep gezet door het spreidingsplan. In het "Kerntakenboek" uit 2011 werd vastgelegd dat het voornemen de Alfonsusschool te renoveren niet zal worden uitgevoerd.

Regisserende gemeente

Ruimte wil school op monumentenlijst

Al te vaak hebben we in Roermond kunnen zien, dat de bouwkundige staat van monumentale panden pijlsnel verslechtert, als ze aan hun lot worden overgelaten. Het besluit om de zaak dan maar te slopen, wordt na jaren van verval een stuk gemakkelijker genomen. We zijn bang dat ook de Alfonsusschool in zo'n neerwaartse spiraal terecht komt. Op 9 maart 2012 heeft Ruimte het College daarom verzocht om de school op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen. Daar is tot nu toe nog geen besluit op genomen.

van een school heeft de Roermondse gemeenteraad afhankelijk gesteld van de gebleken noodzaak van een school. Deze noodzaak hangt weer samen met demografische en onderwijskundige ontwikkelingen. Volgens de prognoses van het E,til (Economisch Technologisch Instituut Limburg) zal de bevolking van Roermond nog tot 2027 groeien. Desondanks zal het aantal basisschoolleerlingen al na 2017 afnemen. Daarom zal het aantal basisscholen in Roermond tot 2020 moeten dalen van 23 naar 17.

Een complicerende factor is dat er binnen Roermond grote verschillen zijn tussen de verschillende kernen: terwijl het aantal basisschoolleerlingen in Herten blijft groeien komt de school in Boukoul beneden de ophefingsnorm.

Wat eveneens een rol speelt in de

De gemeente zal als "regisseur" in overleg treden met het overkoepelend schoolbestuur "Swalm en Roer" en met de ouders teneinde alternatieven te bekijken.

Verantwoordelijkheid

Twee jaar geleden werd al aangedrongen op renovatie van de Alfonsusschool, maar ondertussen is er nog steeds niets gebeurd. Wie is nu eigenlijk verantwoordelijk voor het onderhoud?

Voor het exterieur van het gebouw is dat de gemeente, voor het interieur het schoolbestuur "Swalm en Roer". Dat overkoepelend schoolbestuur is verantwoordelijk voor 26 scholen. In 2011 ontving het schoolbestuur voor die 26 scholen samen het bedrag van 3.747.290,17 euro. Daarvan was voor

de Alfonsusschool 140.680,19 euro bestemd.

Met name het interieur laat veel, zo niet alles te wensen over. Als het schoolbestuur in januari 2012 een onderzoek laat uitvoeren naar het binnenklimaat van het schoolgebouw, dan blijkt dat het CO₂-gehalte in het gebouw veel te hoog is. Alleen een ingrijpende verbouwing of nieuwbouw kan dat probleem oplossen. Overigens wordt bij meer scholen een

Naar aanleiding van de aangekondigde bezuinigingen, stuurt het bestuur van het overkoepelend schoolbestuur Swalm en Roer een persbericht rond waarin de bezuinigingen "een nekslag voor leerlingenzorg en huisvesting basisonderwijs" worden genoemd. De gemeente is "not amused". Vooral de opmerking dat het voor het bestuur van Swalm en Roer moeilijk is om

schermen toch is gevoerd tussen het College en het overkoepelend schoolbestuur. Het College stelt 4,2 miljoen euro beschikbaar voor nieuwbouw van de Alfonsusschool. Die nieuwbouw zal worden gerealiseerd aan het Lief Vrouweveld, een doodlopende zijstraat van de Kapel-lerlaan,

maakt verkeerde keuze

hemelsbreed driehonderd meter van de huidige Alfonsusschool en dus nog in het voedingsgebied van de school. Dat men daar wil bouwen heeft te maken met het vertrouwen in de overheid te bewaren schiet in het

te hoog CO₂ gehalte gemeten. De verantwoordelijk wethouder Wim Kemp verwerpt echter in een artikel in Dagblad de Limburger van 23 juni 2011 het voorstel om elders in de wijk "de Kemp" nieuwbouw te realiseren omdat de grondprijs in dit deel van Roermond veel te hoog is.

Ondertussen vliegen gemeente en schoolbestuur elkaar in de haren.

verkeerde keelgat. Het College wijst het schoolbestuur er fijntjes op dat elk schoolbestuur de wettelijke taak heeft om met de ontvangen rijksmiddelen het schoolgebouw behoorlijk te onderhouden.

Uitkomst

Op 15 maart 2012 publiceert Dagblad de Limburger de uitkomst van een discussie die blijkbaar achter de

met de vestiging van de bovenbouw van de openbare basisschool de "Balans" in die straat, een basisschool voor speciaal onderwijs. Ook het Orthopedagogische Didactisch Centrum(OPDC) is hier tot 1 augustus 2012 gevestigd.

De benedenbouw van de "Balans" is gevestigd aan de Kasteel Hillenraedstraat; boven- en [Vervolg blz. 12](#) >

onderbouw hebben nu samen ongeveer 250 leerlingen. Op grond van het onderwijskundig streven minder leerlingen door te verwijzen van regulier onderwijs naar speciaal onderwijs, verwacht men dat het totaal aantal leerlingen van de "Balans" zal afnemen tot 160 in 2015. Onder- en bovenbouw van de "Balans" kunnen dan worden ondergebracht in het gebouw aan het Lief Vrouweveld. Door het vertrek van het OPDC staat een deel van het gebouw leeg en door een uitbreiding met om en nabij de 500 vierkante meter kan hier voldoende ruimte worden gerealiseerd om de Alfonsusschool in onder te brengen. Die uitbreiding kan bovendien plaatsvinden op het bestaand

3.875.000 euro voor uitbreiding en verbouwing van het pand aan het Lief Vrouweveld.

Het gevolg van de keuze

Het vertrek van de Alfonsusschool naar het Lief Vrouweveld betekent dat een karakteristiek gebouw in een monumentale omgeving aan de Herkenbosserweg leeg komt te staan. Een gebouw dat rond 1920 als school is ontworpen door (waarschijnlijk) Caspar Franssen en dat vooralsnog ook de bestemming "school" zal houden. Voor dit gebouw een herbestemming vinden als school is niet erg realistisch. Een andere bestemming is voorstelbaar en bv. al eens gerealiseerd in Beesel, maar welke projectontwikkelaar wil een pand verbouwen tot ap-

erg gemakkelijk ter zijde geschoven!

Onze conclusie is dat hier een karakteristiek, beeldbepalend pand jarenlang systematisch is verwaarloosd waardoor er op den duur wel een situatie moest ontstaan waarin nieuwbouw goedkoper is dan renovatie. Gezien vanuit monumentaal Roermond maakt de "regisseur" de verkeerde keuze, vooral omdat er momenteel geen enkel zicht is op een herbestemming van het pand. ■

schoolterrein, zodat de kosten lager zijn.

Het kostenplaatje van een en ander ziet er als volgt uit. De totale renovatie van de huidige Alfonsusschool aan de Herkenbosserweg kost 4.264.755 euro, inclusief de tijdelijke huisvesting van de school. De verbouwing en uitbreiding van het pand aan het Lief Vrouweveld kost 3.800.000 euro, een verschil van 464.755 euro.

Inderdaad, daarmee is de voorgenomen bezuiniging op de post onderwijshuisvesting van 350 duizend euro meer dan gerealiseerd. Het College is voornemens om op 28 juni 2012 de Raad om een krediet te vragen van

partementen als er sprake is van zo veel achterstallig onderhoud?

Ons inziens had het ook anders gekund. Indien het bestaande gebouw aan de Herkenbosserweg zou worden gerenoveerd is dat weliswaar iets duurder, maar er zouden dan ook 900 vierkante meter extra zijn gerenoveerd die niet direct nodig zijn voor het huisvesten van alleen de Alfonsusschool. Een deel van die extra ruimte wordt momenteel gehuurd door de Stichting Kinderopvang Roermond, maar die moet bij de huidige plannen ook op zoek naar een nieuw onderkomen. Het streven om basisschool en kinderopvang bij elkaar onder te brengen wordt zodoende wel

Kaleidos... 'diversiteit'

De gemeente Roermond wil graag 468 (middel)dure woningen bouwen op het gebied tussen Roermond en Melick. Het betreft een gebied van ongeveer 28 ha dat aan de noordkant wordt begrensd door de begraafplaats "Tussen de Bergen", aan de oostkant door de Ratommerweg (de weg aan de achterzijde van de voetbalvelden van EMS), aan de zuidkant door de N 293 naar Melick en aan de westkant door de Heinsbergerweg.

Naam van het plan: Kaleidos, een woord uit het oud-Grieks dat je in dit verband zou kunnen vertalen met "diversiteit".

Met name het relief in het gebied is verantwoordelijk voor deze diversiteit. Dit relief van maximaal zeven meter geldt voor het gebied in zijn geheel omdat het terrein oploopt vanuit de N293 richting begraafplaats. Maar

ook binnen dat geheel is nog sprake van aantrekkelijke hoogteverschillen. Die hoogteverschillen worden ook nog kunstmatig bevorderd doordat er parallel aan de Heinsbergerweg en de N293 een vijf meter hoge afscheidingswal wordt aangelegd. Deze wal functioneert tevens als geluidswal voor het woongebied, waarvan de entree aan de Heinsbergerweg komt te liggen.

De globale indeling van het gebied is op bijgaand kaartje aangegeven.

De opzet van het plan voorziet in de bouw van 468 woningen. Gegeven de grootte van het terrein betreft het dus gemiddeld achttien woningen per hectare. Dat het (middel)dure woningen betreft blijkt uit het gegeven dat uitgegaan wordt van 1,9 tot 2,1 parkeerplaats per woning. 63 procent van de in totaal 1105 parkeerplaatsen komt op eigen terrein en 37

procent dus in de openbare ruimte. De openbare parkeerplaatsen zullen worden gerealiseerd aan slechts één zijde van de straat.

Met betrekking tot de ligging en de vorm van de te bouwen woningen zijn een aantal stringente eisen geformuleerd. Zo is het de bedoeling dat de panden op de kavel-

grens worden gesitueerd, dat de rooilijnen verschillen, dat er sprake is van verschillende nok- en goothoogtes en dat er sprake is van afwisselende kaprichtingen. Ook in dat opzicht zal er op den duur dus sprake zijn van een grote diversiteit.

(LJ)

Schilderwerk

Opvallend schilderwerk aan het gebouw van het Luzac-college op de hoek Leliestraat-Pollaertstraat. Om de verschillende delen waaruit het gebouw bestaat een grotere eenheid te geven, is besloten om de gevels in één kleur te schilderen. Ook een minder gelukte reiniging van de muren in het verleden, zou aanleiding zijn geweest de muren te schilderen.

Jammer, want de gelige steen waarmee de voormalige Nederlandse Middenstandsbank was gebouwd, gaf dat gebouw juist zijn karakter. Bovendien was het gebruik van die steen juist zo typisch voor de vooroorlogse tijd, in Roermond zijn er verschillende staaltjes van te zien. Ook jammer is dat kleine details, zoals gekleurde steentjes nu zijn overschilderd.

Het pand heeft overigens geen monumentale waarde. De Gemeente kan daarom alleen achteraf corrigerend optreden als de kleur te veel afwijkt van de omgeving. (CR)

“Meisje met de Meeuwen”... restauratie krijgt steeds meer vorm

Brons in mal met meeuw gieten

Dolf Wong bij koelproces

Dolf Wong bekijkt het gietresultaat

Dolf Wong is een vleugel aan het modelleren
Kijk voor meer foto's op: www.harrysegers.nl

Doel: herplaatsing “Meisje met de Meeuwen” in oktober

Van het geld dat nodig is voor het herstel van Dolf Wongs “Meisje met de meeuwen” is inmiddels ongeveer een derde binnen. Geprobeerd wordt om het beeld in oktober te herplaatsen op de Roersingel-rotonde.

Het “Meisje met de Meeuwen” werd vorig jaar vernield door bronsdieven, die alleen de romp lieten staan. Sindsdien heeft Dolf Wong al meerdere meeuwen opnieuw vormgegeven.

Het geld dat tot nu toe is opgehaald, komt vooral van particuliere donaties en van de bijzonder succesvol verlopen verkoop van speciaal gemaakte tinnen beeldjes. Daarnaast bracht ook een puzzelactie in samenwerking met Puzzelland en weekblad De Trompetter geld in het laatje.

Op dit moment wordt samen met Hub Boesten gewerkt aan een cd, waarvan de opbrengst naar de restauratie gaat. Voorintekenen op die cd is o.a. mogelijk tijdens een benefietconcert, dat voor begin september gepland staat.

Dolf Wong staat dit jaar sowieso in de aandacht. In juli presenteert René Roosjen in het Arresthuis zijn boek “Kunst van Leven”, over de in Neer wonende kunstenaar. Tot half augustus is in het Arresthuis een overzichtstentoonstelling te bezichtigen en in het najaar wordt in Lyceum Schöndeln een expositie geopend over leven en werk van Dolf Wong.

Actuele informatie over de herstelactie is te vinden op de website van Ruimte (www.stichtingruimteroermond.nl) en de Facebookpagina Meeuw Kunstwerk Dolf Wong.

Donaties blijven welkom op het rekeningnummer van Ruimte: Rabo 1423.96.680, onder vermelding van “Meisje met de Meeuwen”.

(MWH) (Foto's: Harry Segers)

Koepelkerken in de steigers

Gerrit van Bakel van Lei- en Dakdekkersbedrijf H.H. Verkoulen bezig met het met lood bekleden van houtwerk van de spits op de koepel van de Munsterkerk
Kijk voor meer foto's van de renovatie op: www.harrysegers.nl

Werkzaamheden aan de koepel van de Heilige Hartkerk

Zowel de Munsterkerk als de Heilige Hartkerk in het Veld staat in de steigers.

Aan de Munsterkerk wordt het loodwerk vervangen, bij de kerk in het Veld zijn de daken aan vernieuwing toe.

Het herstel van de daken aan de Heilige Hartkerk (1923, Caspar en Joseph Franssen) maakt deel uit van een grootschaliger restauratie. Daarvoor is een zogenoemd instandhoudingsplan op-

gesteld, dat gefaseerd zal worden uitgevoerd gedurende de komende zes jaar. De totale kosten van de restauratie worden begroot op meer dan 1,1 miljoen euro. Het grootste deel van dat

bedrag (650.000 euro) komt in de vorm van een rijkssubsidie. Daarnaast fourneren de gemeente Roermond en de provincie Limburg elk 125.000 euro voor de restauratie. (CR)

Slag om Rosslag -vervolg-

Het plan Rosslag blijft de gemoederen in Herten-Ool in beweging houden. De plannen om de jachthaven uit te breiden, en een groot aantal woningen te bouwen, zijn nog niet van tafel. Integendeel, ze zijn inmiddels in het bestuurlijke besluitvormingsproces gebracht.

Het plan Rosslag voorziet in uitbreiding van de jachthaven, de aanleg van een grote parkeerplaats en de bouw van vier appartementenblokken. Tegen die plannen is een bewonerscomité in het geweer gekomen, dat de plannen veel te grootschalig vindt, en vreest voor aantasting van het landelijke karakter van dit gebied. Bovendien vindt het bewonerscomité dat het plan Rosslag in strijd is met het Masterplan Maasplassen, een gebiedsvisie die de zeven Midden-Limburgse

gemeenten samen hebben opgesteld. Het comité haalde niet alleen bijna 800 handtekeningen op tegen het plan Rosslag, maar ontwikkelde, zo goed en kwaad als dat ging, ook een alternatief plan dat de landschappelijke waarden veel minder zou aantasten. Dat plan is door de wethouder naar de prullenmand verwezen omdat het financieel niet goed onderbouwd zou zijn.

In de raadscommissie zijn er vanuit verschillende hoeken kanttekeningen bij het plan Rosslag gemaakt. Politiek gezien lijkt de slag nog niet gestreden. Jammer is, dat de constructieve opstelling van het buurtcomité niet wordt gewaardeerd. Het wil ook een kwaliteitsimpuls voor het gebied, maar hanteert andere uitgangspunten en wil andere accenten leggen. Waarom dit buurtcomité niet nauwer betrekken bij

de planvorming? Waarom kunnen beide partijen niet gezamenlijk optrekken? Het leidt bijna zeker tot een beter plan met meer draagvlak bij de Hertense bevolking. Het kan toch niet zo zijn dat het geld bepaalt wat wel of niet kan? Een soberder plan moet toch mogelijk zijn? Of toch maar liever betere financiële tijden afwachten? (HT)

Wordt vervolgd!

Wat dreigt in het Roermondse te verdwijnen, hoe staat het met nieuwe projecten en wat doen 'die lui van Ruimte' daaraan?

Zie ook:

www.stichtingruimteroermond.nl

Tekst: Lucien Jansen en Leonard Fortuin

Foto: Harry Segers

Eind goed al goed?

We hebben al vaker melding gemaakt van de ontwikkelingen rond het pand Steegstraat 7, de woning die rechts van het Ursulinenklooster ligt. In 2011 is er tweemaal een sloopvergunning aangevraagd, te weten op 19 april en op 27 december. De aanvraag van 27 december 2011 heeft tot een negatief advies geleid van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de commissie beeldkwaliteit en de afdeling monumentenzorg. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat de kap van het pand uit de 16^e eeuw is. Op grond van die negatieve adviezen is de aanvraag voor een sloopvergunning ingetrokken. Er wordt nu nagedacht over een herbestemming van het pand. Voor de sloop van de garages die vóór dit pand staan was wel al een sloopvergunning afgegeven. Daar wordt echter geen gebruik van gemaakt omdat men de garages wil gaan gebruiken als fietsenstalling.

Kapelletje aan de Kapellerlaan

In *Ruimtelijk* van december 2011 hebben we gemeld dat het College van het kapelletje ter hoogte van de Prins Bernardstraat, of Halfwegsteeg, een gemeentelijk monument heeft gemaakt. Inmiddels heeft er overleg plaats gevonden tussen het kerkbestuur van de Kapel in 't Zand, eigenaar van het kapelletje, en de gemeente Roermond. Uitkomst: er is een plan opgesteld en zijn er gelden vrij gemaakt voor de restauratie van het kapelletje. Dat doet ons meer dan deugd!

Poortje in de muur van het Carmelitesenklooster

Zoals gebruikelijk bij een klooster, was ook het klooster van de zusters Carmelitesen aan de Venloseweg omgeven door een hoge muur. Via één grote poort en een klein loopdeurtje was het kloostercomplex toegankelijk.

Een deel van de muur is destijds afgebroken, voor het plaatsen van tijdelijke onderkomens voor asielzoekers. Het ligt in de bedoeling dat die opening weer wordt dichtgemetseld. Inmiddels is er echter in die 75 meter lange muur een nieuwe opening gemaakt die toegang geeft tot de parkeergarage. Verder heeft een bewoner van één van de stadswoningen een vergunning gekregen om een achteruitgang te maken via een poortje in de muur. Dat heeft een andere bewoner op het idee gebracht een vergunning aan te vragen voor een vergelijkbaar poortje.

Wij betreuren dergelijke ingrepen omdat ze afbreuk doen aan het besloten

karakter van het complex. Bovendien komen die poortjes uit in een smalle straat waar ook nog eens aan één kant geparkeerd mag worden. In onze ogen levensgevaarlijk. We hebben dan ook een zienswijze ingediend met betrekking tot dit tweede poortje en er bij het College op aangedrongen hiervoor géén vergunning af te geven. Inmiddels heeft het College ons medegedeeld dat er toch een vergunning wordt afgegeven.

We kunnen hiertegen in beroep gaan maar omdat de kans op succes niet erg groot is zien we daar van af.

Marktstraat 8

In dit pand was tot voor kort de speelgoedzaak "de Klepper" gevestigd. De eigenaren van deze zaak hebben, helaas voor Roermond, besloten de zaak te sluiten. Ten behoeve van een nieuwe gebruiker zal het pand worden verbouwd. Met het oog daarop is er een cultuur-historische waardstelling van dit monumentale pand opge-

steld. Dat onderzoek heeft bevestigd dat het hier een zeer oud handelshuis betreft. In een van de moerbalken werd het jaartal 1555 aangetroffen. Gelet op de pekelbakken in de kelder en de oorspronkelijke toegang tot de kelder via de voorgevel, moet het pand ook lange tijd in gebruik zijn geweest als slagerij.

De bouwgeschiedenis van dit pand toont aan dat de "verstening" van Roermond, dat is het vervangen van houten woningen door stenen woningen, veel eerder is begonnen dan tot nu toe werd aangenomen.

Het bestuur van de Stichting Ruimte heeft op 9 maart 2012 het College verzocht dit pand Marktstraat 8 en de panden Steenweg 7 en de Alfonsusschool aan de Herkenboscherweg 22 op de lijst van gemeentelijke monumenten te plaatsen.

Bruggetje Klein Hellegat

Opnieuw dreigt er gevaar voor het bruggetje over het Klein Hellegat, nu door de bouwactiviteiten in en aan het ECI-complex. Ruimte heeft de afdeling monumentenzorg van de gemeente gewezen op het risico dat het bruggetje over het Klein Hellegat onherstelbaar beschadigd raakt doordat er toch bouwverkeer zwaarder dan twee ton van het bruggetje gebruik maakt nu de brug bij de vistrap voor gemotoriseerd verkeer is afgesloten. Volgens de projectleidster Roerdelta zijn alle bouwbedrijven geweest op de maximale asdruk van 2 ton die op borden is vastgelegd en gaat men ervan uit dat men zich er zich aan zal houden. Handhavend optreden doet de gemeente in ieder geval niet.

De brug bij de vistrap vertoont scheuren, maar het is onduidelijk of die een gevolg zijn van het huidige bouwverkeer of dat ze destijds al zijn ontstaan door het vervoer van hout over diezelfde brug door de firma Van Esser in het verleden.

De bedoeling is dat er over de brug bij de vistrap een noodbrug komt. Die brug had er al moeten liggen, maar tot nu toe kunnen de gemeente en het waterschap Roer en Overmaas het niet eens worden over de vraag wie de kosten van de noodbrug gaat betalen.

Inmiddels heeft de gemeente bekendgemaakt dat er nog vóór de bouwvakantie versneld een permanente brug zal worden aangelegd van het Steeleiland naar de Voorstad.